

ПОЛОЖЕННЯ

про організацію наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького

1. Загальні положення

1.1 Положення про організацію наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності (далі ННТІД) в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (далі – Університет) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» (із змінами), «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про інноваційну діяльність» (із змінами), «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», Наказу Міністерства освіти і науки України від 01.06.2006 р. № 422 «Щодо Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у вищих навчальних закладах III та IV рівнів акредитації» і регламентує наукову, науково-технічну діяльність Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (далі – Університет), що є у підпорядкуванні Міністерства освіти і науки України.

1.2 ННТІД є невід'ємною складовою діяльності Університету, що забезпечує інтеграцію освіти і науки.

1.3 При організації та проведенні ННТІД Університет керується Конституцією і законами України «Про освіту», «Про вищу освіту» (із змінами), актами Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, цим Положенням, Статутом МДПУ імені Богдана Хмельницького, Стратегією розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на 2023-2028 роки.

1.4 Це Положення регламентує наукову і науково-технічну діяльність

Університету загалом і, зокрема, наукових структурних підрозділів (відділів, кафедр, наукових шкіл, центрів, лабораторій, Ради молодих учених, Студентського наукового товариства)

1.5 Наукова і науково-технічна діяльність в Університеті забезпечується через:

- органічну єдність змісту освіти і програм наукової діяльності;
- безпосередню участь учасників освітнього процесу в науково-дослідних роботах, які проводяться в Університеті;
- планування, проведення і виконання науково-педагогічними працівниками наукових досліджень у межах основного робочого часу;
- залучення до навчально-виховного процесу провідних вчених і науковців, працівників вищих навчальних закладів та інших наукових установ, організацій;
- організацію та проведення наукових, науково-практичних, науково-методичних семінарів, конференцій, конгресів, симпозіумів, круглих столів, олімпіад, конкурсів;
- написання та захист дисертацій для здобуття наукового ступеня доктора філософії та доктора наук;
- написання кваліфікаційних робіт бакалавра і магістра та інших робіт учасників освітнього процесу.

1.6 ННТІД в Університеті передбачає не лише проведення наукових досліджень, а й практичне впровадження їхніх результатів у навчальний процес, економіку та суспільство. Інноваційна діяльність охоплює розробку нових технологій, методів навчання, стартап-проектів та комерціалізацію наукових розробок."

1.7 До наукової структури Університету входять:

- відділ наукової роботи
- відділ міжнародних зв'язків та проектної діяльності

- бюро із досліджень у сфері захисту інтелектуальної власності;
- аспірантура та докторантура;
- редакційно-видавничий відділ;
- факультети та кафедри;
- наукові центри та наукові лабораторії;
- наукові школи.

2. Мета і завдання наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності

2.1 Основною метою ННТІД Університету є здобуття нових наукових знань шляхом проведення наукових досліджень і розробок та їх спрямування на створення і впровадження нових конкурентоспроможних технологій тощо для забезпечення інноваційного розвитку суспільства, підготовки фахівців інноваційного типу.

2.2 Основними завданнями ННТІД Університету є:

2.2.1 Розробка нових методик, технологій та підходів до освіти.

2.2.2 Вивчення та аналіз сучасних тенденцій у галузі освіти.

2.2.3 Одержання конкурентоспроможних наукових результатів.

2.2.4 Застосування нових наукових, освітніх технологій під час підготовки фахівців з вищою освітою.

2.2.5 Формування сучасного наукового кадрового потенціалу, здатного забезпечити розробку та впровадження інноваційних наукових розробок.

2.2.6 Дослідження і розробка теоретичних та методологічних основ формування і розвитку вищої освіти, підсилення впливу науки на вирішення завдань освіти і виховання, збереження і зміцнення визначального характеру науки в розвитку суспільства, культури, економіки.

2.2.7 Формування наукових шкіл.

2.2.8 Здійснення заходів щодо підтримки наукових досліджень молодих

вчених і обдарованих здобувачів вищої освіти, залучення їх до наукових шкіл.

2.2.9 Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіту.

2.2.10 Створення сучасних освітніх просторів. Формування сучасного наукового кадрового потенціалу, здатного забезпечити розробку та впровадження інноваційних наукових розробок.

2.2.11 Розвиток нових, прогресивних форм науково співробітництва із закордонними і вітчизняними осередками академічної та галузевої науки з метою спільного вирішення найважливіших науково-освітніх завдань, створення високоякісного наукового продукту.

2.2.12 Університет сприяє захисту інтелектуальної власності та авторських прав дослідників як основи зміцнення і розвитку науки, виходу на світовий ринок високотехнологічної продукції.

2.2.13 Організація інформаційної та видавничої діяльності, популяризація досягнень науки вищої школи через засоби масової інформації, мережу Інтернет.

2.2.14 Проведення кон'юнктурних досліджень ринку наукових послуг, патентно- ліцензійної роботи, здійснення маркетингового, інформаційного забезпечення, трансферу науково-технічної продукції відповідно до міжнародних стандартів.

2.2.15 Розроблення і наповнення змісту стандартів вищої освіти з урахуванням досягнень світової науки.

3. Інтеграція наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності

3.1 Інтеграція ННТІД здійснюється з метою розроблення та виконання пріоритетних наукових програм, проведення наукових досліджень, експериментальних розробок тощо на засадах поєднання кадрових, фінансових, освітніх та організаційних ресурсів відповідно до законодавства.

3.2 Основними напрямками інтеграції наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності Університету є:

3.2.1 проведення спільних наукових досліджень, експериментальних та інноваційних розробок тощо, у тому числі за рахунок державного бюджету і власних надходжень;

3.2.2 участь у створенні науково-навчальних, науково-дослідних об'єднань, інноваційних структур та інших організаційних форм кооперації;

3.2.3 забезпечення набуття, охорони та захисту прав інтелектуальної власності на результати наукової та науково-технічної діяльності;

3.2.4 продовження видавничої та інформаційно-ресурсної діяльності;

3.2.5 залучення науково-педагогічних працівників Університету на основі трудового договору (контракту) для провадження освітньої і наукової діяльності, зокрема до підготовки аспірантів і докторантів, підготовки та експертизи підручників, навчальних посібників, освітніх програм та стандартів вищої освіти для забезпечення освітнього процесу у вищій школі;

3.2.6 організація на базі Університету наукових досліджень молодих вчених, докторантів і аспірантів, систематичної виробничої практики здобувачів вищої освіти із забезпеченням їх безпосередньої участі у проведенні наукових досліджень.

4. Організація наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності

4.1 Наукова та інноваційна діяльність Університету здійснюється відповідно до законодавства про освітню, наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність.

4.2 Структурні наукові підрозділи Університету діють на основі Статуту Університету, створюються наказом ректора «Про структуру Університету» і знаходяться у підпорядкуванні проректора з наукової, інноваційної роботи та міжнародної співпраці

4.3 Структурні наукові підрозділи Університету здійснюють свою діяльність відповідно до затверджених ректором положень про них, які

регламентують права і обов'язки цих підрозділів.

4.4 Виконання програм та проєктів фундаментальних і прикладних досліджень, прикладних розробок в Університеті здійснюються колективами (тематичними групами, творчими колективами тощо), до складу яких входять наукові та науково-педагогічні працівники, докторанти і аспіранти, здобувачі вищої освіти, допоміжний персонал і, в разі потреби, залучаються фахівці інших організацій.

4.5 Організацію та безпосереднє керівництво виконанням програми або проєкту досліджень і розробок здійснюють наукові керівники. У разі потреби можуть призначатись також відповідальні виконавці програм і проєктів, наукові консультанти, інші відповідальні особи.

5. Фінансування

5.1 Для здійснення ННТІД запроваджується принцип багатоканального фінансування, у тому числі з використанням можливостей, які надає входження України в міжнародний науковий простір.

5.2 Джерелами фінансування ННТІД в Університеті є кошти державного бюджету та кошти, одержані на виконання науково-дослідних робіт, надання освітніх і наукових послуг на замовлення юридичних та фізичних осіб, інші джерела відповідно до чинного законодавства України.

5.3 Наукові дослідження і розробки Університету, що проводяться за рахунок коштів державного бюджету, можуть фінансуватися Міністерством освіти і науки України, Державним фондом фундаментальних досліджень, за грантовою підтримки Національного фонду досліджень України за відповідною бюджетною програмою та ін.

5.4 Крім традиційних джерел фінансування, Університет сприяє залученню коштів від інвесторів, приватного бізнесу, міжнародних фондів, а також розвитку державно-приватного партнерства у сфері науки та інновацій.

6. Планування науково-дослідницької діяльності

6.1 Планування наукових досліджень і розробок в ОНТУ здійснюється відповідно до основних наукових та науково-технічних напрямів Університету. Основою планування науково-дослідної діяльності є тематичний план науково-дослідних робіт.

6.2 Університет самостійно здійснює поточне і перспективне планування ННТІД відповідно до затвердженого ректором і узгодженого з Міністерством освіти і науки України тематичного плану.

Фундаментальні і прикладні дослідження, науково-технічні (експериментальні) розробки, що сприяють розвитку інноваційної діяльності Університету та фінансуються за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, включаються до тематичного плану на підставі проходження конкурсного відбору.

6.3 Фінансово-господарська діяльність у сфері ННТІД здійснюється на підставі затверджених Міністерством освіти і науки України кошторисів Університету за відповідними бюджетними програмами.

6.4 Кошторис є основним плановим документом Університету, який надає повноваження щодо отримання надходжень і здійснення видатків, визначає обсяг та спрямування коштів для виконання своїх функцій і досягнення цілей, визначених на бюджетний період відповідно до бюджетних призначень.

6.5 Планування витрат на проведення науково-дослідних робіт здійснюється Університетом самостійно на основі розрахунків, результати яких відображаються в калькуляції кошторисної вартості в цілому за темою, з виділенням вартості робіт (послуг), які підлягають виконанню у поточному бюджетному році.

6.6 Документальне оформлення операцій, пов'язаних з виконанням НДР або наданням платних послуг у сфері наукової, науково-технічної діяльності,

забезпечення їх обліку і складання звітності здійснюється відповідно до вимог Бюджетного кодексу України, Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 (із змінами), та інших нормативно-правових актів.

6.7 Науково-дослідні роботи, які виконуються за рахунок коштів державного бюджету, підлягають обов'язковій реєстрації в Державній науковій установі «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 31.03.1992 р. № 162 «Про державну реєстрацію науково-дослідних, дослідно- конструкторських робіт і дисертацій».

6.8 За підсумками виконаних наукових досліджень Університет складає відповідні звіти, видає збірки наукових праць, доповідей і тез доповідей на наукових конференціях, анотацій завершених НДР.

6.9 З метою підвищення ефективності наукової діяльності Університет запроваджує систему внутрішнього моніторингу та рейтингової оцінки науково-дослідної роботи структурних підрозділів і окремих науковців.

6.10 Розробити систему періодичної оцінки ефективності наукових проєктів та результативності роботи наукових підрозділів, що включатиме показники цитованості, обсягу залучених грантів та практичної реалізації досліджень.

7. Виконавці науково-дослідних робіт

7.1 Основними суб'єктами наукової та науково-технічної діяльності в Університеті є науково-педагогічні працівники, які мають відповідну кваліфікацію і займаються науково-дослідницькою діяльністю, яка є самостійною та невід'ємною складовою освітнього процесу. Правовий статус науково-педагогічних працівників Університету визначається законодавством та

нормативно-правовими актами України. До виконання наукових і науково-технічних робіт в Університеті можуть залучатися науково-педагогічні, наукові і педагогічні працівники, інші працівники закладів вищої освіти, особи, які навчаються у закладі вищої освіти, а також працівники інших організацій. Виконання та впровадження результатів індивідуальної науково-дослідницької роботи є обов'язком кожного науково-педагогічного працівника університету. Науково-педагогічні працівники виконують свої наукові дослідження згідно з індивідуальними планами роботи науково-педагогічного працівника. Відповідальність за актуальність і своєчасність їх виконання несуть виконавці. Контроль за науково-дослідною роботою в Університеті здійснюють: ректор, проректор з наукової, інноваційної роботи та міжнародної співпраці, декани факультетів і завідувачі кафедр.

7.2 Складовою науково-технічного потенціалу Університету є науково-дослідна робота студентів (НДРС). Вона реалізується у таких формах:

7.2.1 Науково-дослідна робота, яка внесена до навчального плану (курсів роботи, кваліфікаційні роботи бакалавра, спеціаліста та магістра, практичні і лабораторні заняття з елементами дослідницького характеру, наукова робота над тематикою науково-дослідних лабораторій, центрів).

7.2.2 Науково-дослідна робота, яка виконується в позанавчальний час (робота з розробки держбюджетних, господарсько-договірних НДР, за міжнародними грантами, у наукових гуртках та проблемних групах, що діють при кафедрах, наукових школах, наукових центрах і лабораторіях; участь у конкурсах студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук, наукових конференціях тощо).

7.2.3 За значні здобутки у науково-дослідній роботі студенти отримують моральне та матеріальне заохочення. Так щорічно це відбувається у формі: нагородження кращих доповідачів конференцій (різного рівня) грамотами, дипломами, подяками; включення кращих студентів-науковців до

Студентського наукового товариства; представлення студентів на отримання іменних стипендій університету (Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Іменних стипендій університету).

7.2.4 З метою стимулювання наукової діяльності студентів в Університеті впроваджуються програми підтримки студентських інноваційних проєктів, грантового фінансування досліджень, а також створення стартап-інкубаторів для реалізації наукових ідей здобувачів освіти.

8. Права та захист інтелектуальної власності

7.3 Захист інтелектуальної власності в Україні є важливим аспектом для розвитку інновацій та науки, особливо в контексті закладів вищої освіти .

7.4 Університет має право розпоряджатися майновими правами інтелектуальної власності на об'єкти права інтелектуальної власності.

7.5 Витрати, понесені у зв'язку із забезпеченням правової охорони на об'єкти права інтелектуальної власності, майнові права на які набуті в установленому законом порядку, здійснюються за рахунок власних надходжень Університету.

7.6 Об'єкти права інтелектуальної власності підлягають оцінці. За результатом оцінки їх вартість відображається у бухгалтерському обліку Університету у порядку, передбаченому законом.

7.7 Університет здійснює заходи з впровадження, включаючи трансфер технологій, об'єктів права інтелектуальної власності, майнові права на які вони набули.

7.8 Університет здійснює заходи із запобігання плагиату – оприлюдненню (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворенню опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства.

9. Державні гарантії діяльності науково-педагогічних і наукових працівників університету

В Університеті відповідно до статей 27-37 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» забезпечуються державні гарантії щодо:

7.9 Підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів у аспірантурі та докторантурі;

7.10 Атестації та підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних і наукових працівників кожні п'ять років із збереженням середньої заробітної плати у відповідних наукових державних установах, організаціях як в Україні, так і за її межами;

7.11 Присудження науково-педагогічним і науковим працівникам наукових ступенів (доктора філософії, доктора наук) та присвоєння вчених звань (доцента, професора);

7.12 Прийому на конкурсній основі на посади науково-педагогічних працівників;

7.13 Урахування при оплаті та стимулюванні праці результатів наукової роботи працівників; - соціального захисту науково-педагогічних працівників.

10. Міжнародне наукове і науково-технічне співробітництво

7.14 Університет здійснює науково-технічне співробітництво з закладами вищої освіти, організаціями, фірмами і фондами зарубіжних країн, інші види наукового співробітництва відповідно до чинного законодавства України.

Університет сприяє розвитку спільних міжнародних наукових програм, академічної мобільності студентів і науковців, інтеграції в європейський та світовий науковий простір, забезпечуючи відповідність міжнародним стандартам якості освіти та досліджень.

7.15 Міжнародне наукове і науково-технічне співробітництво Університету спрямовано на:

- залучення до співпраці закордонних замовників та інвесторів, укладання і виконання угод про співробітництво із закордонними університетами, фірмами, фондами та іншими організаціями на проведення досліджень і розробок;

- залучення коштів закордонних замовників та міжнародних фондів і грантів для фінансування ННТІД в Університеті;

- забезпечення проходження науковими, науково-педагогічними працівниками, докторантами, аспірантами та обдарованими здобувачами вищої освіти наукового стажування за кордоном, ознайомлення з передовими світовими досягненнями техніки і технологій, приладами та науковим обладнанням;

- участь у міжнародних наукових консорціумах та мережах дослідницьких установ з метою проведення спільних досліджень та обміну досвідом;

- підтримку проєктів за програмами ЄС (Horizon Europe, Erasmus+, COST) та інших міжнародних наукових фондів;

- створення спільних наукових лабораторій та інноваційних центрів у партнерстві із зарубіжними університетами та науковими інституціями;

- розширення можливостей онлайн-співпраці шляхом інтеграції цифрових платформ для дистанційних досліджень, вебінарів, спільного використання наукових баз даних;

- організацію та участь у міжнародних наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, симпозіумах;

- організацію міжнародних стажувань для викладачів та науковців із залученням грантового фінансування;

- сприяння публікаціям за кордоном у провідних наукових та науково-технічних виданнях наукових результатів, які не є конфіденційною інформацією.

Виконавець:

Л. Полякова